

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Needs and Guidelines for Developing Administration Based on Good Governance Principles in Schools
under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

นิรุติ ไมตรี¹ ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร² ดร.ปัทมา จันทพันธ์³

Nirut Maitri¹ Dr.Yaowaluk Sutacort² Dr.Pattama chantaphan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 316 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 54 คน และครูผู้สอน จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .987 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .990 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการทดสอบค่าสถิติที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ใช้สถิติทดสอบเอฟ F-test (One Way ANOVA) และการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นใช้วิธี Modified Priority Needs Index PNImodified โดยใช้สูตร $PNImodified = (I-D)/D$

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด
3. สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพารดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Program Sakon Nakhon Rajabhat University

³นักวิชาการอิสระ

³Independent Academician

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: นิรุติ ไมตรี, nirutmaitri789@gmail.com

รับเมื่อ 3 มีนาคม 2566 แก้ไข 21 เมษายน 2566 ตอรับ 23 เมษายน 2566

4. สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

5. ลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรกมีด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม(PNI_{modified}= 0.35) รองลงมาด้านหลักประสิทธิภาพ (PNI_{modified} = 0.27) ด้านหลักความโปร่งใส (PNI_{modified} = 0.13) ด้านหลักความเสมอภาค (PNI_{modified} = 0.13) ด้านหลักความรับผิดชอบ(PNI_{modified} = 0.12) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (PNI_{modified} = 0.11) ด้านหลักคุณธรรม (PNI_{modified} = 0.10) ด้านหลักประสิทธิภาพ (PNI_{modified} = 0.10) ในส่วนด้านที่อยู่อันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักฉันทามติ (PNI_{modified} = 0.07)

6. แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานจัดการศึกษา จนประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ควรได้รับการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักประสิทธิภาพ 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความเสมอภาค

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and compare the current and desirable conditions of administration based on good governance principles in schools under Khon-Kaen Primary Educational Service Area Office 4. The sample group in the research consisted of 316 participants, including 54 school directors and 262 teachers in the academic year 2022. The research instrument was a set of 5-level rating questionnaires on current conditions of administration based on good governance principles with the reliability of .987 and desirable conditions of administration based on good governance principles with the reliability of .990. Statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested by using t-test, and One-Way ANOVA. The Modified Priority Needs Index with the $PNI_{modified} = (I-D)/D$ formula was employed to calculate the needs.

The findings were as follows:

1. The current conditions of administration based on good governance principles in schools were, overall and in each aspect, at a high level.
2. The desirable conditions of administration based on good governance principles in schools were, overall and in each aspect, at the highest level.
3. The overall current conditions of administration based on good governance principles in schools, as perceived by participants, classified by position and work experience were not different, but there were differences at the .01 level of significance in school sizes.
4. The desirable conditions based on good governance principles in schools, as perceived by participants with different positions, showed differences at the .01 level of significance, whereas, in terms of work experience, there were no differences.
5. The administration based on good governance principles in schools was ranked in order of importance from the most to the least needs as follows: The Rule of Law (PNI_{modified} = 0.35), followed by Efficiency (PNI_{modified} =

0.27), Transparency ($PNI_{modified} = 0.13$), Equality ($PNI_{modified} = 0.13$), Responsibility ($PNI_{modified} = 0.12$), Participation ($PNI_{modified} = 0.11$), Morality ($PNI_{modified} = 0.10$), Effectiveness ($PNI_{modified} = 0.10$), and Consensus ($PNI_{modified} = 0.07$).

6. Guidelines for developing administration based on good governance principles in schools were derived from exemplary best practices, which successfully implemented good governance principles in educational administration. However, improvements are required in four aspects as follows: 1) The Rule of Law, 2) Efficiency, 3) Transparency, and 4) Equality.

Keywords: Needs, Administration Based on Good Governance Principles

ภูมิหลัง

การกำหนดนโยบายบริหารราชการให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ อย่างยั่งยืนพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ปรับปรุง รูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐใช้หลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ เน้นการมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาทุกระดับทุกระดับรูปแบบ มีแผนการศึกษาชาติเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ส่งเสริมและสนับสนุน การกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้อง ปรับเปลี่ยนกลไกการบริหารราชการแผ่นดินสำคัญ ๆ การปรับเปลี่ยนกฎหมายและกฎระเบียบในหลายด้าน รวมถึงการ ปรับการบริหารจัดการให้มีธรรมาภิบาลในทุกระดับ ปลอดภัยประชาชน และปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยในทุกภาคส่วน ให้มีค่านิยมที่ดีงาม มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโดยยึด หลักการรักษาดำเนินการของส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2560, หน้า 3)

“ธรรมาภิบาล” ถือเป็นแนวทางหนึ่งของการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดแผนพัฒนา และแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศ คำว่า “ธรรมาภิบาล” หรือ “Good Governance” ตามที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ รัฐศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถานบัญญัติไว้ว่า วิธีการปกครองที่ดี อันมีความหมายอย่างละเอียดว่าเป็นระบบการบริหาร จัดการที่ดี ที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งช่วยให้เกิดการเกิดการพัฒนา อย่างรวดเร็วและยั่งยืนต่อไป ทุกคนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติวิชาชีพและการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมเสมอภาคเท่าเทียม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดการควบคุมจากส่วนกลาง ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรที่จะช่วยให้การ ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความต้องการจำเป็นและแนวทาง พัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

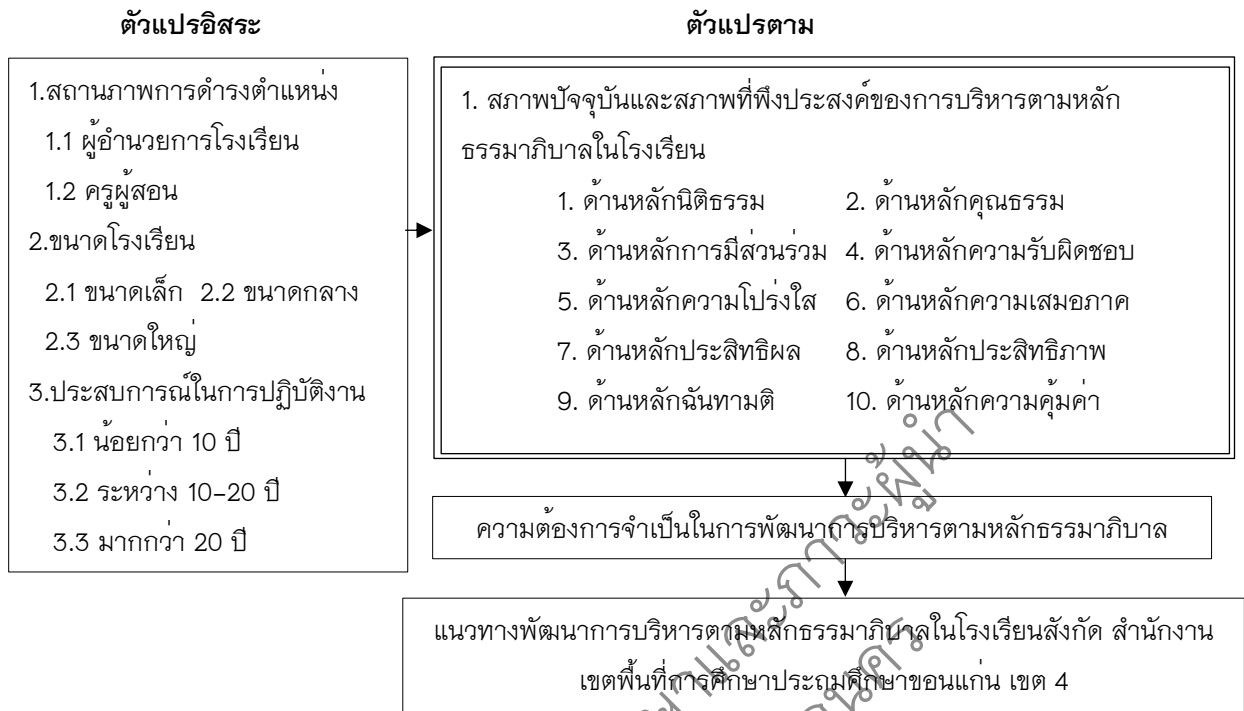
1. สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับใด

2. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมากอยู่ในระดับใด
3. สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันอยู่ในระดับใด
4. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีความแตกต่างกัน
5. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แต่ละด้านตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนมีลำดับที่ แตกต่างกันในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน
5. เพื่อศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน
6. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 1,274 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 175 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,099 คน จากทั้งหมด 175 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 – 610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คน จำแนกเป็นกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 54 คน และครูผู้สอน จำนวน 262 คน จากโรงเรียน 54 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

3.1 ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทั้งความเที่ยงตรงด้านโครงสร้างและด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม ด้านการใช้ภาษาและด้านอื่น ๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่ได้ค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามฉบับนี้มีค่า เท่ากับ 1.00 ทุกข้อทุกด้าน หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ตามวิธีการของเพียร์สัน โดยตัดข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ต่ำกว่า 0.23 ออกไป นำคำถามที่ใช้ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's – Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 117) เสร็จแล้วนำร่างแบบสอบถามที่ได้เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

2.1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักประสิทธิผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความเสมอภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ในส่วนด้านที่เหลือ ไม่มีความแตกต่างกัน

2.1.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.2.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน

2.3.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม(PNI_{modified} = 0.35) รองลงมาด้านหลักประสิทธิผล (PNI_{modified} = 0.27) ด้านหลักความโปร่งใส(PNI_{modified} = 0.13) ด้านหลักความเสมอภาค(PNI_{modified} = 0.13) ด้านหลักความพร้อมรับผิด(PNI_{modified} = 0.12) ด้านหลักคุณธรรม(PNI_{modified} = 0.11) ด้านหลักการมีส่วนร่วม(PNI_{modified} = 0.11) ด้านหลักประสิทธิภาพ(PNI_{modified} = 0.10) ในส่วนด้านที่อยู่อันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักฉันทามติ(PNI_{modified} = 0.07)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการบริหารจัดการโดยยึดหลักในเรื่องข้อตกลงร่วมกันภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็น จากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ รวมทั้งบุคลากรภายในองค์กรต่างมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่ยึดหลักความซื่อสัตย์ สุจริต ตรงไปตรงมา ตลอดจนให้ความสำคัญกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ เพื่อให้ทันสมัยและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิณห์รวรา วันทา (2560, หน้า 52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเมืองลำปางขามป้อมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีการบริหารงานร่วมกัน โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันอย่างชัดเจน การบริหารงานทุกฝ่ายมีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ต่างมีความสำนึก และแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ตลอดจนการที่ไม่เลือกปฏิบัติ โดยยึดหลักความเท่าเทียม และความเสมอภาคในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิณห์รวราวันทา (2560, หน้า 53) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเมืองลำปางขามป้อมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในทุกขนาดโรงเรียนต่างเล็งเห็นความสำคัญและยึดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม มีการวางกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ วิธีการและมีเครื่องมือที่ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิอย่างเสมอภาค มีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวาสมาสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการและครูผู้สอนต่างยึดหลักการปฏิบัติงานโดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของสถานศึกษาจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรศักดิ์ ว่องไว (2562, หน้า 172) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่วยกันหาแนวทางแก้ไขจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.1.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนนั้น มุ่งเน้นในเรื่องของการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นการรอบในการบริหารจัดการในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในส่วนครูผู้สอนนั้น จะเป็นผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งทำงานในสถานที่เดียวกันแต่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ (2563, หน้า 227) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัจจัยหลายอย่างที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่อาจมีการประสานงานที่เป็นระบบกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง จึงทำให้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ความโปร่งใส ในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอย่างชัดเจน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ (2563, หน้า 227) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนโดยไม่ยึดติดขนาดของโรงเรียนเป็นหลักในการบริหารจัดการ ซึ่งไม่ว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ต่างก็มีแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นมีการพัฒนาของบุคลากรของสถานศึกษานั้นเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ต่างมองว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน เพราะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้งในโรงเรียนหรือองค์กรต่าง ๆ นั้นจะต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ มีการตั้งกฎ ระเบียบ เพื่อเป็นกรอบในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณิภา ไชยศรี (2564, หน้า 43) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 สภาพปัจจุบันการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน ต่างเล็งเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ต่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามกรอบแผนงานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณิภา ไชยศรี (2564, หน้า 50) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3.2 สภาพที่พึงประสงค์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ต่างมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และนโยบายการพัฒนาด้านหลักธรรมาภิบาลได้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของโรงเรียนเป็นหลัก จึงทำให้ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณะวดี บุญพบ (2565, หน้า 139) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม ต้องการการพัฒนาอยู่ในอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ สุขุมพงษ์ ชาญนวงศ์ (2558, หน้า 20) กล่าวว่า นิติธรรมหมายถึง การตรากฎหมายโดยผ่านกระบวนการที่ถูกต้องกฎหมายเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของสมาชิกด้านหลักประสิทธิผลมีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่สอง ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ บุษรา บุญตะหล้า (2563, หน้า 52) ได้ให้ความหมายของ ประสิทธิภาพว่า หมายถึง ผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งในด้านผลผลิต และด้านผลลัพธ์ คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความเสมอภาค มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่สาม ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ สมศักดิ์ สัมศักดิ์ธรรม (2561, หน้า 86) ด้านหลักความโปร่งใส กล่าวว่า การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม โดยมีการปรับปรุงกลไกในการทำงานของทุกองค์การให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ชีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 29 – 30, อ้างถึงใน นายพงษ์พัฒน์ นารินทร์, 2563, หน้า 36) หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดย ไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/หญิง ถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาและอื่น ๆ ในส่วนด้านที่อยู่อันดับสุดท้าย ด้านหลักฉันทามติซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของกาญจนา นาตสกุล (2558, หน้า 26) กล่าวว่า ฉันทามติได้นำคำว่าฉันทะซึ่งแปลว่าความพอใจเข้ามาสมัครกับคำว่ามติ ฉันทามติจึงแปลว่า ความเห็นชอบร่วมกันโดยความพอใจความตกลงร่วมกันเพราะความพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลในโรงเรียน พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือด้านหลักนิติธรรม ลำดับที่ 2 คือด้านหลักประสิทธิผล ลำดับที่ 3 คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความเสมอภาค ในส่วนด้านที่อยู่ลำดับสุดท้ายด้านหลักฉันทามติ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นรูปธรรม เช่น จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความเสมอภาคที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ที่มีระดับความต้องการจำเป็นมาก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง และควรศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในส่วนการวิจัยคุณภาพ ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นาคสกุล (2561). *สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.*
- ขจรศักดิ์ ว่องไว. (2562). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
- บุษรา บุญตะหล้า. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
- พรณิภา ไชยศรี. (2563). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
- พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์. (2563). *ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.*